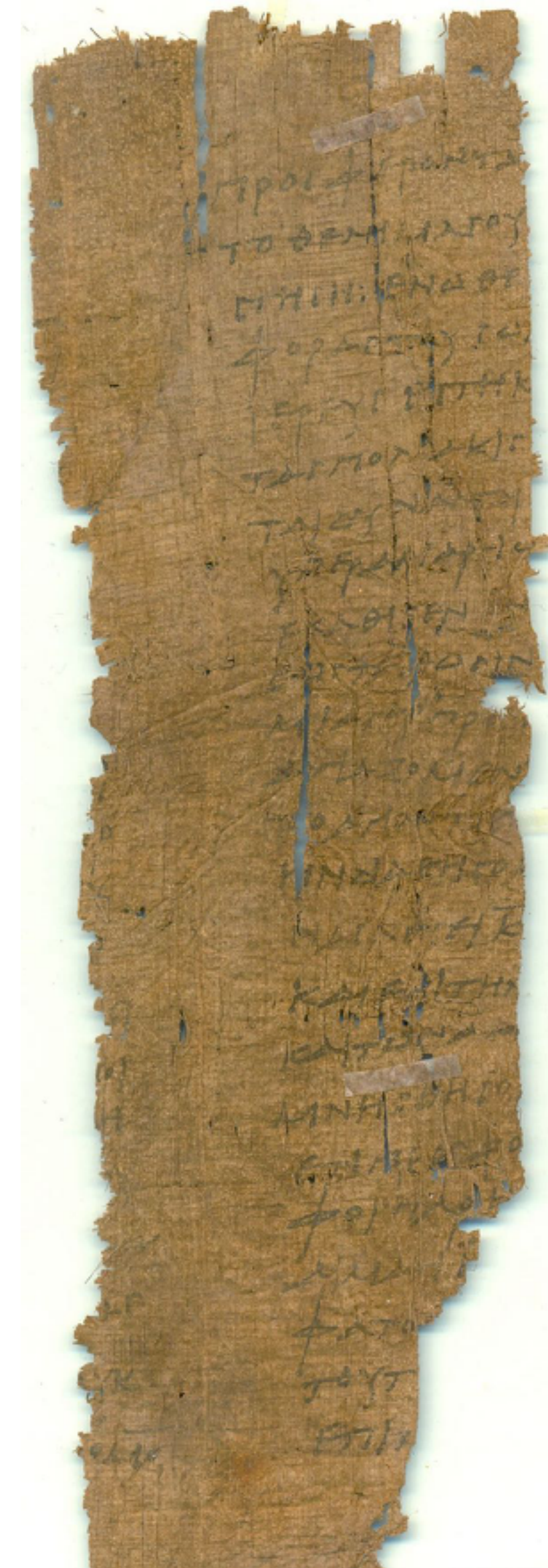

Hepr. 9–11

- II. Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka 8:1–10:39
 - B. Kristuksen uuden liiton pappisviran selitys (9:1–10:18)
 - 1. Vanha ja uusi temppeli verrattuina toisiinsa (9:1–14)
 - 2. Vanha ja uusi liitto verrattuina toisiinsa (9:15–22)
 - 3. Vanhat ja uudet uhrin verrattuina toisiinsa (9:23–10:18)
 - C. Kehotus, joka perustuu Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (10:19–39)
 - 1. Luottamus jolla astutaan temppeliin (10:19–25)
 - 2. Tuomio Jumalan liiton torjumisesta (10:26–31)
 - 3. Palkkio kestävästä uhrista (10:32–39)
 - III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11:1–13:19
 - A. Usko lupauksen viipymisestä huolimatta (11:1–12:3)
-

Ⲣ13 (Papyrus 13), n. 225–250 jKr.

II. B. 1. Vanha ja uusi temppeli verrattuina toisiinsa (9:1–14)

”Olihan tosin ensimmäiselläkin liitolla jumalanpalvelussäännöt ja maallinen pyhäkkö (...) maja” (Hepr. 9:1–2)

”etumainen maja, jossa oli sekä lampunjalka että pöytä ja näkyleivät, ja sen nimi on 'pyhä’” (Hepr. 9:2)

”toisen esiripun takana oli se maja, jonka nimi on ’kaikkeinpyhin’” (Hepr. 9:3)

”liiton arkki, yltympäri kullalla päällystetty, (...) arkin päällä kirkkauden kerubit varjostamassa armoistuinta” (Hepr. 9:4–5)

”liiton arkki, (...) jossa säilytettiin kultainen mannaa sisältävä astia ja Aaronin viheriöinyt sauva ja liiton taulut” (Hepr. 9:4)

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

B. Kristuksen uuden liiton pappisviran selitys (9:1–10:18)

- 1. Vanha ja uusi temppeli verrattuina toisiinsa (9:1–14)
 - ylipappi kaikkeinpyhimpään vain suurena sovituspäivänä, uhraten myös itsensä puolesta (9:6–7)
 - uhrin eivät kykene tekemään pappia täydelliseksi (9:9)
 - tietä kaikkeinpyhimpään ei ilmoitettu niin kauan kuin ”pyhä paikka” seisoo; ruoat, juomat, pesut osa vanhaa järjestystä (9:8, 11)
 - Kristus meni kaikkeinpyhimpään! (9:11–14)
 - on *jo tulleiden* (γενομένων) hyvien asioiden ylipappi taivaan temppelissä
 - iankaikkinen lunastus Hänen veressään
 - ei anna vain lihan puhtautta, vaan omantunnon puhtauden kuolleista teoista ja elävän Jumalan palvelemisen

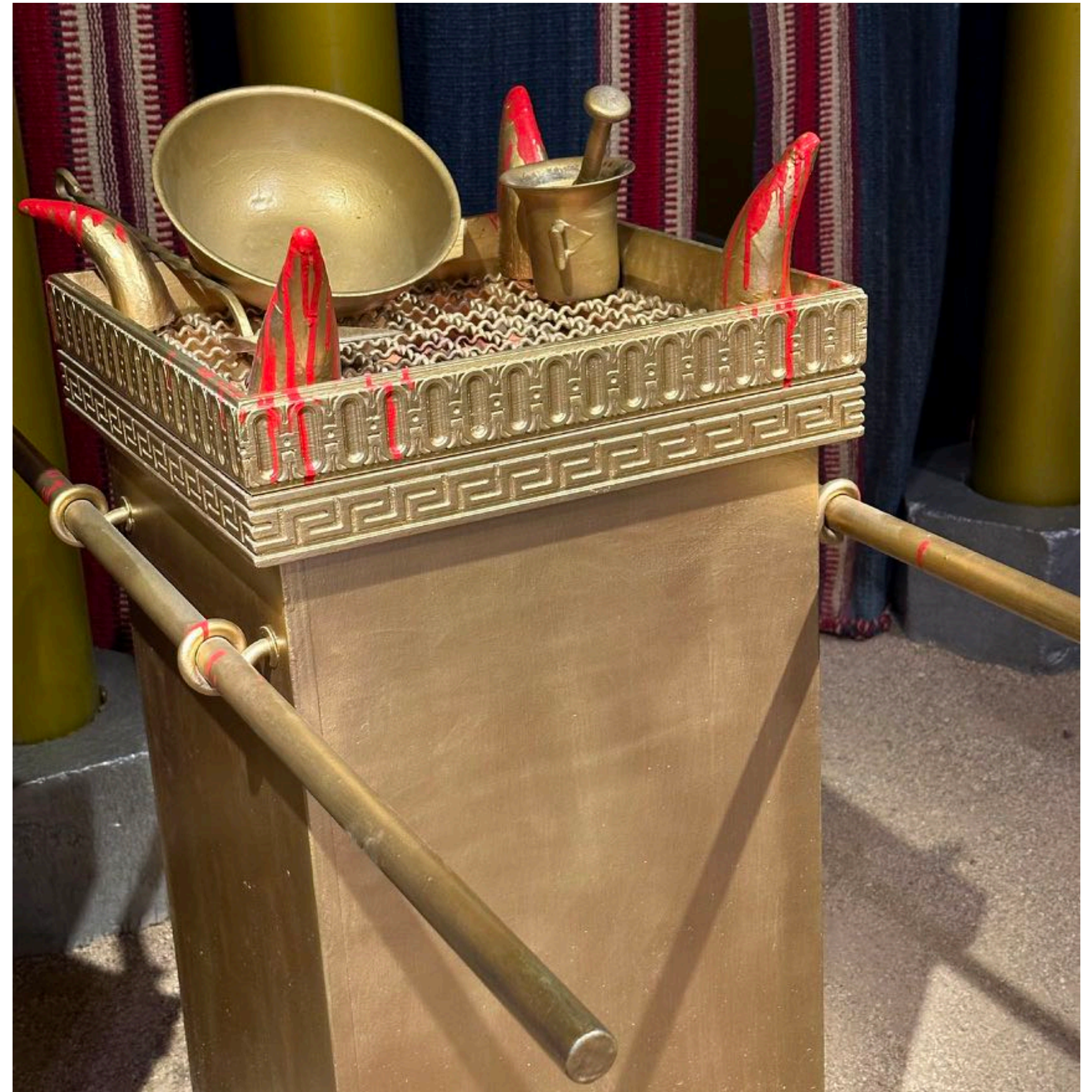

”Adamin kappeli” (Golgatan kallion halkeama, Pyhän haudan kirkko, Jerusalem)

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

B. Kristuksen uuden liiton pappisviran selitys (9:1–10:18)

- 2. Vanha ja uusi liitto verrattuina toisiinsa (9:15–22)
 - uuden liiton välimies, vanhan liiton rikkomuksista lunastava kuolema (9:15)
 - kutsutuille luvattu perintö = iankaikkinen elämä (9:15)
 - testamentti tulee voimaan todennetun kuoleman jälkeen (9:16–17)
 - vanhan liiton todella veriset uhrit ja puhdistamiset esikuvana (9:18–21)
 - ”ilman verenvuodatusta ei tapahdu anteeksiantamista” (9:22)

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

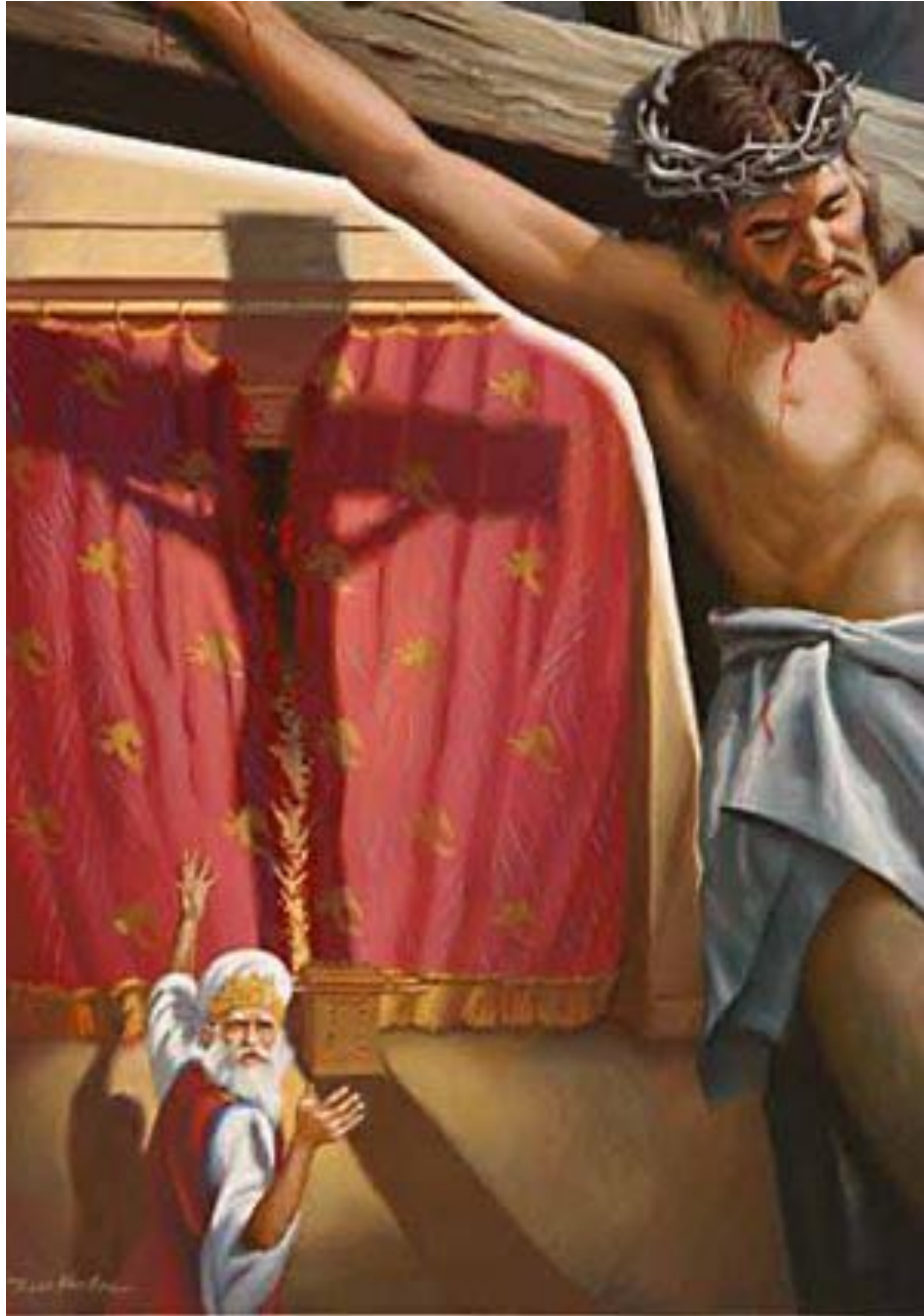
B. Kristuksen uuden liiton pappisviran selitys (9:1–10:18)

- 3. Vanhat ja uudet uhrit verrattuina toisiinsa (9:23–10:18)
 - Taivaallisten asioiden kuvat puhdistetaan Kristuksen esikuvallisilla uhreilla
 - Taivaalliset asiat puhdistaa vanhan liiton uhrien täyttymys, Ylipappi Kristus itse! (9:23)
 - Tosi kaikkeinpyhin ei käsillä tehty, vaan Jumalan kasvojen edessä (9:24)
 - Kristus meni sinne ”meidän hyväksemme”
 - Esikuvallisessa uhripalveluksessa veriuhri toistui joka vuosi (9:25)
 - Kristuksen uhri on ”yhden ainoan kerran”, synnin poistamiseksi (9:26); ”kertakaikkiaan kannettu uhriksi kantaakseen (ἀνεγκεῖν) monien synnit” (9:28; vrt. Jes. 53:12; 1. Piet. 2:24)
 - vrt. roomalaiskatolinen messu-uhriharha, jossa Kristuksen uhri toistetaan verettömästi...
 - Kristus ilmestyy viimeisenä päivänä toistamiseen *pelastukseksi* häntä odottaville (9:28)
 - vrt. ”Älköön yhtään ihmistä olko ilmestysmajassa, kun [ylipappi] tulee toimittamaan sovitusta pyhimässä, siihen saakka kunnes hän sieltä lähtee ja on toimittanut itsellensä ja perheellensä ja koko Israelin seurakunnalle sovituksen.” (3. Moos. 16:17)

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

B. Kristuksen uuden liiton pappisviran selitys (9:1–10:18)

- 3. Vanhat ja uudet uhrit verrattuina toisiinsa (9:23–10:18)
 - Laissa on tulevien hyvien asioiden varjo, eikä itse kuvaa / olemusta: laki oli vailla täyttymystä eikä voi tuoda täydellistä puhtautta (10:1)
 - Suuren sovituspäivän uhrit (Lev. 16) ylläpitivät synnintuntoa ja muistuttivat synneistä (10:2–3)
 - Eläinuhrit (varjo) eivät voineet *lopullisesti* ottaa pois syntejä (10:4)
 - Raamattuperuste: Ps. 40:6–8 (LXX:n teksti), jossa puhuu Kristus! (10:5–7)
 - Midrash (selitys): hän poistaa uhrit pystyttääkseen Kristuksen! (10:8–9)
 - ”olemme pyhitetyt Jeesuksen Kristuksen ruumiin uhrilla kerta kaikkiaan” (10:10)
 - Päivittäiset papiston temppeliuhrit vs. yhden Kristuksen kertakaikkinen uhri ja herruus, joka viimeisenä päivänä huipentuu lopulliseen voittoon (10:11–14)
 - Raamattuperuste: Pyhän Hengen sanat uudesta liitosta ja anteeksiannosta, Jer. 31:33–34 (10:15–17)
 - Anteeksianto jo tullut, kertakaikkinen uhri riittää (10:18)

**”Meillä on Jeesuksen
veren kautta pääsy
kaikkeinpyhimpään,
jonka pääsyn hän on
vihkinyt meille
uudeksi ja eläväksi
tieksi, joka käy
esiripun, se on hänen
lihansa, kautta.”
(Hepr. 10:19–20)**

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

C. Kehotus, joka perustuu Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (10:19–39)

- 1. Luottamus jolla astutaan temppeliin (10:19–25)
 - Jeesus on uhri, ”suuri pappi” (3. Moos. 21:10; 4. Moos. 35:25, 28) ja Jumalan huoneen haltija (vrt. Hepr. 3:6): ei ainoastaan *eksodus* synnin orjuudesta, vaan *eisodus* (10:19) eli sisäänkäynti Jumalan läsnäolon paikkaan
 - Luja luottamus, totinen sydän, täysi uskon varmuus, puhdas omatunto, puhtaus ja järkähtämätön toivon tunnustus Jeesuksen veren ja Jumalan uskollisuuden tähden (10:19, 22–23)
 - Johtaa toisista huolehtimiseen rakkauden ja hyvien töiden rohkaisemiseksi, jumalanpalvelukseen tulemiseksi ja toinen toistemme lohduttamiseksi / kehottamiseksi Jeesuksen toisen tulemisen lähestyessä (10:24–25)

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

C. Kehotus, joka perustuu Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (10:19–39)

- 2. Tuomio Jumalan liiton torjumisesta (10:26–31)
 - Kova laki, esikuvaa uudesta liitosta (5. Moos. 17:6 ja 5. Moos. 32:35–36)
 - Kyseessä päättäväinen, lopullinen Kristuksesta luopuminen, Kristuksen kirkon jättäminen ja Jumalan halveksunta (vrt. 6:4–8); ks. määritelmä 10:29 (vrt. Pyhän Hengen pilkka, Matt. 12:31–32 ja Mark. 3:28–30)
 - 4. Moos. 15:22–31 tekee eron erehdyksessä tehtyjen ja tahallisten syntien välillä
 - tahallisuudesta rangaistuksena kansasta erottaminen; nyt elävän Jumalan tuomitsemaksi tuleminen
- 3. Palkkio kestävästä uhrista (10:32–39)
 - Seurakunta on voittanut aiemmat vainot (10:32–34)
 - Lopussa kiitos seisoo! Kestäkää vielä vähän aikaa, niin saatte luvatus palkan! (10:35–39)
 - Jes. 26:20 ja Hab. 2:3–4 raamattusikermänä: uskonvanhurskaus myös heprealaiskirjeessä!
 - Me emme vetäydy pois kadotukseksenne (10:39) – Kristuksesta, uskosta, seurakunnasta
 - usko sielun pelastukseksi

Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle (Hepr. 11–13)

A. Usko lupauksen viipymisestä huolimatta (11:1–12:3)

- Uskon olemus ja voima: luottamus toivoon, vakaumus näkymättömien mukaan, Jumalan sanan varassa (11:1–3)
- Uskon esikuvia vanhasta liitosta (11:4–38)
 - ”ilman uskoa on mahdoton olla otollinen” (11:6)
 - uskon kautta saamme paljon: Jumalaa miellyttävä jumalanpalvelus / uhripalvelus, vanhurskaus, ikuinen elämä (Raamatun lehdillä) (11:4), taivaaseen ottaminen (11:5), Jumalalle otollisuus / Jumalan mielyttäminen (11:6), pelastus pahasta (11:7, 31), maailman tuomitseminen, vanhurskauden periminen (11:7), kuuliaisuus (11:8), elämä muukalaisena lupauksen varassa (11:9), luottamus yksin Jumalaan (11:11, 22, 28–29), Jumalan lupauksen toteutumisen kokeminen (11:33), vanhurskas kuolema (11:13) ja elämä (11:33), taivaan isänmaan kansalaisuus (11:14), kuolleiden ylösnousemus (11:19, 35), siunaus ja rukous (11:21), pelottomuus (11:23, 27), rohkeus kantaa ristiä (11:25–26, 35–40), voitto vihollisista (11:30, 32–34), voima heikkoudesta (11:34)
 - knoppitieto: kahtia sahaaminen (11:37) viittaa juutal. perimätietoon Jesajasta Juudan kun. Manassen käsissä (+ juutalaisiin kapinallisten roomalaisten käsissä? + Simon Kiivailijaan, jonka ruumis sahattiin kappaleiksi n. 65 jKr.?)
- Usko katsoo eteenpäin, toivoo, ei vielä näe (Messiasta) (11:39–40)
- Suuri todistajien pilvi rohkaiskoon panemaan pois synnin ja juoksemaan eteenpäin Jeesukseen, uskon alkajaan ja täyttäjään, silmät luoden (12:1–3)
 - Jeesuksen kokema vaino rohkaisuna vainotuille ja vaivatuille kristityille